

## دستور صادر نشد: پشت‌پرده تصمیم ترامپ برای حمله نکردن به ایران

18. Januar 2026 von باراک راوید

صبح روز چهارشنبه، ده‌ها نفر از مقامات ارشد نظامی، سیاسی و دیپلماتیک در واشنگتن و سراسر خاورمیانه باور داشتند که حمله آمریکا به ایران مسئله چند ساعت آینده است. اما تا بعدازظهر روشن شد که دستور صادر نخواهد شد و همه چیز متوقف شده است. این را مقام‌های آمریکایی گفته‌اند.

تصویر کلی

در طول هفته گذشته، رئیس‌جمهور ترامپ تمایل داشت از حمله حمایت کند. اما به دلیل کمبود نیروهای نظامی کافی در منطقه، هشدارهای متحدانی مانند اسرائیل و عربستان سعودی، نگرانی مشاوران ارشدش درباره پیامدها و اثربخشی گزینه‌های نظامی مطرح‌شده، و همچنین وجود یک کانال تماس محرمانه مستقیم با ایرانی‌ها، رئیس‌جمهور هنوز ماشه را نکشیده است. شرح روند تصمیم‌گیری ترامپ در ده روز گذشته بر اساس گفت‌وگو با چهار مقام آمریکایی، دو مقام اسرائیلی و دو منبع دیگر آگاه از مذاکرات پشت‌پرده است.

آغاز ژانویه: ماجرا جدی می‌شود

اگرچه ترامپ در ۲ ژانویه نخستین بار تهدید کرد که در صورت کشتار معترضان توسط رژیم ایران مداخله خواهد کرد، چند روز طول کشید تا دولت او اعتراض‌ها را به‌عنوان لحظه‌ای بالقوه سرنوشت‌ساز برای ایران تلقی کند. بر پایه اطلاعات محدود میدانی، نهادهای اطلاعاتی آمریکا در ابتدا برآورد کردند که اعتراض‌ها شتاب کافی برای تهدید جدی رژیم ندارند. سازمان‌های اطلاعاتی آمریکا داده‌های کافی درباره گستره اعتراض‌ها و شمار کشته‌ها در اختیار نداشتند. اوضاع در ۸ ژانویه تغییر کرد؛ زمانی که اعتراض‌ها در تهران و شهرهای دیگر شدت گرفت. نخستین بحث در سطح عالی در کاخ سفید درباره واکنش آمریکا روز جمعه بعد، ۹ ژانویه، به ریاست معاون رئیس‌جمهور ونس برگزار شد. به گفته مقام‌های آمریکایی، این نخستین بررسی مفصل درباره واکنش نظامی احتمالی آمریکا بود. در آن زمان نیروهای امنیتی ایران شروع به کشتن صدها معترض کرده بودند و کشور وارد خاموشی کامل اینترنت شده بود. در پایان هفته، وزیر خارجه ایران عباس عراقچی با نماینده ترامپ، استیو ویتکاف، تماس گرفت تا درباره مسیر دیپلماتیک گفت‌وگو کند. چند روز بعد، این کانال به بخش مهمی از روند تصمیم‌گیری ترامپ تبدیل شد.

۱۳ ژانویه: گزینه‌های حمله به ترامپ ارائه می‌شود

سه‌شنبه شب، پس از بازگشت از سخنرانی در دیترویت، ترامپ وارد اتاق وضعیت شد تا درباره گزینه‌های نظامی توجیه شود. ترامپ در روزهای پیش از آن گزارش‌های اطلاعاتی دریافت کرده و مرتباً از سوی ونس و وزیر خارجه روبیو در جریان قرار گرفته بود، اما این نخستین بار بود که رسماً ریاست جلسه‌ای درباره اعتراض‌ها را بر عهده داشت. در این مرحله به نظر می‌رسید سرکوب خشن در حال اثرگذاری و مهار اعتراض‌هاست. اما تهدیدهای علنی ترامپ انتظار اقدام را در داخل سیستم آمریکا ایجاد کرده و سطح آمادباش در منطقه را بالا برده بود. چند گزینه نظامی به ترامپ ارائه شد، از جمله حملات به اهداف متعدد رژیم ایران در سراسر کشور از طریق ناوهای جنگی و زیردریایی‌های آمریکایی مستقر در منطقه.

ترامپ گزینه‌ها را به یک طرح مشخص محدود کرد و خواست آماده‌سازی‌ها تکمیل شود. یک مقام آمریکایی گفت که پس از جلسه سه‌شنبه طرح حمله آماده بود، اما جلسه بدون دستور روشن برای اجرا پایان یافت.

۱۴ ژانویه: عقب‌نشینی ترامپ

به گفته مقام‌های آمریکایی، روز چهارشنبه انتظار جدی در داخل دولت وجود داشت که ترامپ «چراغ سبز» حمله را بدهد. همین برداشت در اورشلیم و دیگر پایتخت‌های منطقه – از جمله تهران – نیز وجود داشت. نیروهای آمریکایی شروع به تخلیه از پایگاه العدید در قطر و پایگاه ناوگان پنجم در بحرین کردند. رژیم ایران که مطمئن بود حمله آمریکا نزدیک است، اعلام کرد که حریم هوایی خود را می‌بندد. یک مقام آمریکایی گفت: «این فیک یا فریب نبود. یک رویداد واقعی بود.»

همه نگاه‌ها به جلسه سرنوشت‌سازی دوخته شده بود که ترامپ قرار بود عصر چهارشنبه با تیم ارشد امنیت ملی خود برگزار کند. اما به گفته مقام‌های آمریکایی، هرچه ساعت‌ها گذشت، دستور صادر نشد و پس از جلسه روشن شد که رئیس‌جمهور تصمیم گرفته حمله را به تعویق بیندازد. یک مقام کاخ سفید گفت: «او می‌خواست به رصد وضعیت ادامه دهد.» یک مقام دیگر افزود: «واقعاً خیلی نزدیک بود. ارتش در موقعیتی بود که خیلی سریع کاری انجام دهد، اما دستور نیامد.» در گفت‌وگویی زودتر در همان روز، صدایی غیرمنتظره خواستار احتیاط شد: نخست‌وزیر اسرائیل بنیامین نتانیاوو. او به ترامپ گفت اسرائیل آمادگی دفاع از خود در برابر واکنش احتمالی ایران را ندارد، به‌ویژه با توجه به اینکه آمریکا نیروهای کافی در منطقه برای کمک به رهگیری موشک‌ها و پهپادهای ایرانی ندارد.

به گفته یکی از مشاوران نتانیاوو، او همچنین معتقد بود طرح فعلی آمریکا به اندازه کافی قوی و مؤثر نیست. ولیعهد عربستان، محمد بن سلمان، نیز با ترامپ گفت‌وگو کرد و بنا به یک منبع آگاه، نگرانی عمیق خود را از پیامدهای این اقدام برای ثبات منطقه ابراز داشت.

چند مقام آمریکایی گفتند که هشدار نتانیاوو و گزارش‌های تیم ترامپ درباره تهدیدها علیه نیروهای آمریکایی در صورت اقدام تلافی‌جویانه ایران، از عوامل مهم در تصمیم او بود.

ترامپ روز جمعه به خبرنگاران گفت: «هیچ‌کس مرا قانع نکرد. خودم خودم را قانع کردم.»

انگشت هنوز نزدیک دکمه است

یکی از عوامل بسیار مهم این بود که از زمان آخرین رویارویی با ایران در ماه ژوئن، شمار زیادی از نیروها و تجهیزات نظامی آمریکا به کارائیب و شرق آسیا منتقل شده‌اند.

چند مقام گفتند که «صحنه آماده نبود» و این موضوع گزینه‌های آمریکا را هم برای حمله و هم برای مدیریت یک درگیری گسترده‌تر در صورت واکنش ایران محدود می‌کرد.

یک منبع آگاه گفت: «ما عملاً پنجره فرصت را از دست دادیم». اما یک مقام کاخ سفید این ادعا را رد کرد و گفت آمریکا دارایی‌های نظامی کافی در منطقه دارد «تا بسیاری از گزینه‌هایی را که به رئیس‌جمهور ارائه شده بود اجرا کند، اگر او بخواهد». کانال دیپلماتیک

عنصر مهم دیگر در تصمیم ترامپ پیام‌هایی بود که او از طریق یک کانال دیپلماتیک محرمانه میان نماینده‌اش استیو ویتکاف و وزیر خارجه ایران عباس عراقچی فرستاد و دریافت کرد. صبح چهارشنبه، عراقچی در پیامی به ویتکاف تعهد داد که اعدام معترضان را به تعویق بیندازد و «کشتار را متوقف کند». این را دو مقام آمریکایی گفته‌اند.

حدود ساعت ۱۵ همان روز، کمی پس از جلسه‌ای که ترامپ در آن تصمیم گرفت دستور حمله ندهد، او با خبرنگاران در دفتر بیضی گفت‌وگو کرد و پیام دریافتی از ایرانی‌ها را فاش ساخت.

در آن مقطع، به گفته مقام‌های آمریکایی، روشن بود که جهت‌گیری فوری مهار تنش است. ترامپ روز پنجشنبه اذعان کرد که پیام‌های ایرانی‌ها تأثیر زیادی بر تصمیمش داشته است. یک مقام کاخ سفید گفت: «این تأثیر داشت، اما تنها دلیل نبود. رئیس‌جمهور با تکیه بر گزینه‌های عالی خود هدایت می‌شود». آنها چه می‌گویند

سخنگوی کاخ سفید، کارولین لویت، به من گفت:

«در هفته گذشته موجی از گزارش‌ها بر پایه منابع ناشناس منتشر شد که شامل گمانه‌زنی درباره افکار رئیس‌جمهور ترامپ در مورد ایران بود. حقیقت این است که هیچ‌کس جز خود رئیس‌جمهور نمی‌داند ترامپ درباره ایران چه خواهد کرد. همان‌طور که همیشه بوده، رئیس‌جمهور گزینه‌های زیادی دارد و تصمیم‌هایی خواهد گرفت که به نفع آمریکا و جهان باشد». بعدش چه می‌شود؟

هرچند ترامپ فعلاً حمله را به تعویق انداخته، اقدام نظامی علیه ایران همچنان روی میز است. مقام‌های آمریکایی می‌گویند ممکن است ظرف چند هفته دوباره به یک نقطه تصمیم‌گیری دراماتیک برسند. از تلگرام سخنی شاید نو